

**Protokoll fört vid sammanträde med
SVERIGES ADVOKATSAMFUNDS DISCIPLINNÄMND
den 12 maj 2022**

Närvarande: ledamöterna Leif Ljungholm, ordförande, Magnus Wallander, Biörn Riese (ej §§ 130 och 142), Polyana Jensell (ej § 141), Ulrika Borg, Per Westerberg och Helene Petersson samt generalsekreterare Mia Edwall Insulander (ej § 129).

Närvarande var också Anton Östros, Sofia Rahm och undertecknad sekreterare Eva Angström.

§ 111

Polyana Jensell (ej § 141) och Magnus Wallander (§ 141) utsågs att jämte ordförande Leif Ljungholm och generalsekreterare Mia Edwall Insulander (ej § 129) justera protokollet.

§ 128

Av styrelsen, utan anmälan, upptaget disciplinärende mot advokat Mina Svärd, Stockholm (D-2021/2385).

Ärendet hänsköts den 3 december 2021.

Disciplinnämnden fattade beslut enligt bilaga 73 (varning).

till protokoll den 12 maj 2022, § 128

Bilaga 73
(D-2021/2385)

BESLUT

den 12 maj 2022

av Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnd i ett av styrelsen utan anmälan upptaget disciplinärende mot advokat Mina Svärd, Stockholm

Bakgrund

Södertörns tingsrätts meddelade den 2 november 2021 dom i mål nr T 20449-20. Mina Svärd var käreandombud och förordnad som biträde enligt rättshjälpslagen i målet.

Av domen framgår bl.a. följande.

Ersättning till rättshjälpsbiträdet

Vissa allmänna utgångspunkter

Ett rättshjälpsbiträde har rätt till skälig ersättning för bl.a. arbete och tidsspillan som uppdraget har krävt. Ersättningen för arbete ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning. (Se 27 § första stycket rättshjälpslagen.)

Byte av biträde får ske efter särskilt tillstånd och bara om det finns särskilda skäl (26 § andra stycket samma lag). Vid biträdesbyte gäller att ersättning före beslutet om byte endast kan avse arbete som varit av mindre omfattning eller av brådskande art (27 § tredje stycket).

Mina Svärd förordnades som rättshjälpsbiträde genom beslut om byte den 31 mars 2021 och har nu begärt ersättning för bl.a. 73 timmars arbete.

Ersättning för arbete innan biträdesbytet

Mina Svärd har begärt ersättning för 15,5 timmars arbete som ska ha utförts innan den 31 mars 2021. Tingsrätten konstaterar att arbetet - som även i Mina Svärds kostnadsräkning är benämnt "Linton" - i stort sett motsvarar det arbete om 15 timmar som det tidigare rättshjälpsbiträdet Linton Kennegård redovisat inför biträdesbytet. Linton Kennegård tillerkändes vid beslutet om byte begärd ersättning.

Ersättning till ett rättshjälpsbiträde ska enligt 28 § första stycket fastställas i samband med att den rättsliga angelägenheten avgörs genom dom eller beslut eller när rättshjälpsärendet avslutas på något annat sätt. Ett biträde som har frånträtt sitt uppdrag i förtid kan få ett beslut om förskott på ersättning (se 24 § rättshjälpsförordningen [1997:404]). Såsom tingsrätten har beslutat den 31 mars 2021 kan det dock inte anses röra sig om ett beslut om förskott. Ersättningen till Linton Kennegård ska därmed anses fastställd genom beslutet den 31 mars 2021. Även om fastställandet rätteligen skulle ha skett i samband med detta slutliga avgörande skulle det under alla omständigheter inte ha varit fråga om något fastställande till Mina Svärd för det arbetet. De 15 timmar som redovisats av Linton Kennegård och som utförts innan Mina Svärd förordnades berättigar alltså inte Mina Svärd någon ersättning som ska fastställas till henne.

Mina Svärd har därutöver i sin kostnadsräkning tagit upp en post om 0,5 timmar, märkt "Linton", från den 14 december 2021, med koden "Inledande åtgärder". Den motsvarar inte någon post i Linton Kennegårds kostnadsräkning. Detta arbete tycks vara utfört flera månader innan Mina Svärd förordnades, av det rättshjälpsbiträde som då var förordnat. Mina Svärd kan inte heller anses ha rätt till ersättning för det arbetet.

Ersättning för arbete efter bytet

Avseende övrig nedlagd tid har 57,5 timmar redovisats från och med den 31 mars 2021. Under denna tid har i huvudsak följande förekommit i målet. Ett yttrande gavs av käranden den 1 april 2021, varefter svaranden inkom med ett yttrande den 16 april 2021, vilket skickades för kännedom till käranden genom hans ombud. Upplysningar från Familjerätten Sydost och yttrande angående umgängesstöd inkom den 27 april 2021 och skickades för kännedom. Muntlig förberedelse hölls den 28 april 2021, varvid parterna träffade en samförståndslösning. Målet bokades då även ut till huvudförhandling den 16 november 2021.

§

Yttrande med nya interimistiska yrkanden från svaranden inkom därefter den 7 juli 2021, vilket kändanden yttrade sig över den 9 juli 2021. Svaranden yttrade sig på nytt den 13 juli 2021 varefter tingsrätten, efter kontakt med kändanden genom ombudet Pontus Rosengren, meddelade beslut den 14 juli 2021.

1 augusti 2021 förekom sedan viss kontakt med familjerätten, bl.a. med ett yttrande angående genomfört umgänge den 30 augusti 2021 som skickades till parterna för kännedom.

Kändanden framställde nya interimistiska yrkanden genom yttrande den 16 september 2021, vilket svaranden yttrade sig över den 21 september 2021. Efter viss ytterligare skriftväxling meddelade tingsrätten beslut den 28 september 2021.

Den 8 oktober 2021 inkom vårdnads-, boende- och umgängesutredning, vilken kommunicerades med parterna. Kändanden begärde den 15 oktober 2021 anstånd med att inkomma med samlad och slutlig bevisuppgift med anledning av diskussioner om en överenskommelse. Parterna inkom med överenskommelse och begäran om stadfästelse den 27 oktober 2021. Aktuell kostnadsräkning gavs in den 28 oktober 2021.

Kändanden i detta mål inkom även med en ansökan om verkställighet mot svaranden den 8 juli 2021 (Ä 12159-21). Ansökan återkallades den 20 juli 2021. Sedan motparten fått yttra sig den 27 juli 2021 meddelade tingsrätten beslut om avskrivning den 9 augusti 2021.

Bl.a. mot bakgrund av ovanstående, och sett till målet i dess helhet, framstår den arbetstid efter bytet som har angetts i kostnadsräkningen - 57,5 timmar - som väl tilltagen i förhållande till vad uppdraget bör ha krävt. Det gäller även med beaktande av att det i uppdraget kan krävas ett avsevärt arbete utan omedelbar anknytning till rättegången och att även tid för mer allmänna samtal och rådfrågning i stor utsträckning kan vara ersättningsgill, låt vara att även sådant arbete bör begränsas (jfr NJA 1985 s. 741 och NJA 1987 s. 58). För att så mycket arbete ska vara ersättningsgillt bör det enligt tingsrättens mening krävas att åtgärderna förklaras på ett mer utförligt sätt än vad Mina Svärd har gjort i kostnadsräkningen. Angivna åtgärder är i detta fall mycket allmänt hållna och saknar närmare upplysning om vad som avhandlats; ett stort antal poster är t.ex. endast angivna med "Sms", "Telefonsamtal", "Möte" eller "Korrespondens" (sic). Detta medför en särskild svårighet i att bedöma i vilken utsträckning begärd ersättning är skälig (jfr t.ex. NJA 1987 s. 58). Till detta kommer att

kostnadsräkningen har utformats så att minsta åtgärd har angetts ta minst 15 minuter i anspråk, och annars 30, 45, 60 minuter och så vidare. Det framstår som att angiven tid i hög utsträckning måste ha avrundats uppåt.

Redan mot bakgrund av ovanstående finns det skäl att fastställa ersättningen till ett lägre belopp än vad Mina Svärd har begärt.

Därtill kommer att det finns poster i kostnadsräkningen som inte tycks motsvara vad som förekommit i målet. Det rör sig t.ex. om e-postmeddelande till tingsrätten den 20 juli 2021. Det kan konstateras att ett e-postmeddelande har skickats in då, men i verkställighetsärendet. Det kan även konstateras att ersättning begärts för posten "Upprätta yttrande" den 8 juli 2021 med tre timmar och för posten "Upprätta yttrande" den 9 juli 2021 med fyra timmar. Den 8 juli 2021 gavs ansökan om verkställighet in i verkställighetsärendet. Den 9 juli 2021 gavs yttrande i nu aktuellt mål in. Det framstår som att ersättning begärts även för arbete i verkställighetsärendet. Så som kostnadsräkningen är utformad kan det mycket väl vara så att ytterligare poster i slutet av juni 2021 och i juli 2021 i själva verket är hänförliga dit. Rättshjälp är inte beviljad för verkställighetsärendet (jfr RH 2012:81). Detta medför att fastställd ersättning ska sättas ned med ytterligare några timmar.

Tingsrätten anser sammantaget att skäligen ersättning, mot bakgrund av ovanstående, snarare ska fastställas till 40 timmar, plus ersättning för två timmars tidsspillan. Tingsrätten anser dock att det i detta fall finns skäl att sätta ned ersättningen ytterligare, av följande skäl.

Nedsättning på grund av hur substitution har skett

Det konstateras att arbetet nästan uteslutande är märkt "Pontus Rosengren" eller i några fall "Emir Toskic" i kostnadsräkningen. Pontus Rosengren har i målet getts fullmakt att företräda Djibril Varore. Det tycks, utifrån bl.a. de yttranden som skickats in och de kontakter som har förevarit, i princip uteslutande vara han - snarare än Mina Svärd direkt - som har uppträtt i målet. Detta var också fallet t.ex. vid den muntliga förberedelsen den 28 april 2021. Att substitution skett ska framgå av kostnadsräkningen (se 20 § tredje stycket rättshjälpsförordningen); även detta leder till slutsatsen att Mina Svärd genomgående har satt annan i sitt ställe i målet.

Av 26 § tredje stycket rättshjälpslagen följer att ett förordnat rättshjälpsbiträde får sätta en advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå i sitt ställe om det inte

§

medför en beaktansvärd ökning av kostnaderna. Detta kräver inte rättens tillstånd. Sådan substitution är dock främst avsedd att användas vid kortare förhinder, t.ex. under en kortare tids sjukdom. Ersättning för arbete som substitutet har utfört kan begäras av biträdet. (Se NJA 2017 s. 527.) Om ett biträde har missbrukat sin behörighet att besluta om substitution kan detta dock leda till att ersättningen sätts ned (se 27 § fjärde stycket andra meningen rättshjälpslagen).

Om ett rättshjälpsbiträde får klart för sig att han eller hon inte kommer att kunna fortsätta uppdraget, ska biträdet så snart som möjligt meddela domstolen detta så att ett byte av biträde kan ske. Får domstolen uppgifter som ger anledning att utgå från att biträdet har ett mer långvarigt eller permanent förhinder ska domstolen själv ta initiativ till ett biträdesbyte. Om ett sådant biträdesbyte borde ha initierats av domstolen skulle det kunna finnas skäl att ändå tillerkänna biträdet full ersättning. (Jfr NJA 2017 s. 527, punkterna 12, 13 och 16.)

Tingsrätten har i detta fall i och för sig kunnat notera att Djibril Varores talan förts av Pontus Rosengren i första hand, t.ex. genom att han har uppträtt som ombud med fullmakt, närvarat vid den muntliga förberedelsen och stått som avsändare för yttrandena i målet. Samtidigt har detta i flera yttranden genom hela processen angetts ske "e.u. Mina Svärd", dvs. på uppdrag från Mina Svärd (se aktbil. 49, 71, 76; dock ej aktbil. 34, 57, 61, 68). Det kan inte anses ha framkommit att det fanns sådana skäl att utgå från ett mer långvarigt och permanent förhinder för Mina Svärd att domstolen själv borde ha initierat frågan om ett andra biträdesbyte (vilket skulle ha krävt synnerliga skäl; se 26 § andra stycket andra meningen rättshjälpslagen).

Mina Svärds beslut att genomgående under hela sitt uppdrag - som sträckt sig över mer än ett halvår och omfattat flera betydelsefulla eller direkt avgörande skeenden i målet - sätta annan i sitt ställe kan i detta fall enligt tingsrättens mening inte ses som annat än ett missbruk av hennes behörighet att själv besluta om när substitution kunde ske. Hon är dessutom själv advokat medan de hon satt i sitt ställe inte är det, vilket sett till den extra erfarenhet som advokater typiskt sett besitter får anses ha varit ägnat att medföra merkostnader. Tingsrätten anser därför att det finns skäl att sätta ned ersättningen ytterligare med stöd av 27 § fjärde stycket andra meningen rättshjälpslagen.

§

Tingsrätten anser mot denna bakgrund att ersättningen ska fastställas till ersättning för motsvarande 30 timmars arbete, plus begärd ersättning för tidsspillan.

Advokatens yttrande

Mina Svärd har i en skrivelse, som inkom till Advokatsamfundet den 23 november 2021, yttrat sig över domen från Södertörns tingsrätt och i huvudsak anfört följande.

Kostnadsräkningen

På advokatbyrån används ett tidsrapporteringsystem till vilket samtliga anställda har en personlig inloggning. När en kostnadsräkning ska upprättas kan en automatisk tidsrapport upprättas genom systemet. I detta fall har vid upprättandet av denna automatiska rapport felaktigt medtagits poster som varit hänförliga till dels en annan anställd på byrån och dels till ett annat ärende hänförligt till samma klient. Detta har inte varit avsiktligt utan är ett resultat av ett enkelt misstag.

Misstaget måste ha varit helt uppenbart för domstolen varför det är förvånande att hon inte uppmärksammats på detta i samband med att kostnadsräkningen lämnades in. Eftersom posterna var märkta torde det varit särskilt tydligt för domstolen att kostnadsräkningen var felaktig. Det kan tyckas att ett rimligt förfarande när detta uppdagades hade varit att kontakta henne så att hon kunde inkomma med en korrekt kostnadsräkning. Under alla omständigheter har detta misstag varit utan uppsåt. Med detta sagt tar hon givetvis fullt ansvar för de misstag som begåtts när hon uppenbarligen inte kontrollerade den maskingenererade tidsrapporten tillräckligt noga. Det har aldrig hänt tidigare. Hon finner nu anledning att utvärdera förfarandet för framställandet av kostnadsräkningar. Detta med syftet att säkerställa att misstaget inte upprepas.

De timmar som redovisats av det tidigare rättshjälpsbiträdet överensstämmer till fullo med den kostnadsräkning som skickats in för hans räkning. Det rör sig enbart om arbete fram till månadsskiftet mars/april då hon tog över som rättshjälpsbiträde. Fram till dess har ingen annan än han utfört arbete i ärendet. Det måste därför ha varit

uppenbart för rätten att timmarna redan beviljats ersättning för. Ändå valde rätten att i en hel sidas utläggning påtala detta i domen.

De timmar som utförts i ett annat för klienten i fråga aktuellt ärende avser verkställighet. Den 8 juli utfördes 3,25 timmars arbete för upprättande och inskickande av verkställighetsansökan och 0,5 timmars arbete utfördes den 20 juli för korrespondens med motpartsombudet och återkallande av verkställighetsyrkandet i fråga. Det måste för domstolen ha varit uppenbart att timmarna inte hörde till aktuellt mål, eftersom inget kommunicerades till domstolen i det nu aktuella målet de två berörda dagarna. Vidare upprättades och skickades ett annat yttrande enligt rättens föreläggande den 9 juli. Att så var fallet måste ytterligare ha uppmärksammat rätten på det faktum att posterna i fråga hörde till ett annat ärende.

Kvarvarande redovisat arbete efter avdrag enligt det nu nämnda utgör totalt 53,75 timmar.

Den 31 mars 2021 yttrade sig det föregående rättshjälpsbiträdet slutligt i samband med hennes övertagande av uppdraget. Den 16 april inkom motpartsombudet med ett yttrande, vilket gicks igenom och kommunicerades med klienten. Den 27 april inkom upplysningar och yttrande om umgängesstöd från Familjerätten sydost. Dagen efter, den 28 april, hölls den muntliga förberedelsen som hon substituerade Pontus Rosengren till. Hon redogör närmare för skälen till denna substitution nedan. En interimistisk samförståndslösning träffades och huvudförhandling bokades till den 16 november 2021.

Tiden efter den muntliga förberedelsen den 28 april har omfattande kontakt behövt hållas med motpartsombudet och klienten i fråga med anledning av motpartens ovilja att verka för att lämna ut barnet till det umgänge som parterna kom överens om under den muntliga förberedelsen.

På grund av att parterna i det skedet inte kunde enas inkom motpartsombudet den 7 juli med yttrande och yrkande om att tingsrättens intermistiska umgängesbeslut skulle ändras. Yttrande kring händelseförloppet efter den muntliga förberedelsen och klientens inställning till ändring av umgängesbeslutet upprättades och skickades in den

9 juli. Därefter yttrade sig motpartsombudet på nytt den 13 juli och rätten beslutade att avslå motpartens yrkande den 14 juli.

Under andra hälften av juli samt augusti månad ägde umgänge rum oavbrutet, varför få ytterligare åtgärder vidtogs under den perioden. Den 30 augusti yttrade sig aktuell familjerättsenhet avseende umgänget. Yttrandet gicks igenom och klienten förklarade sig vilja framställa nya intermistiska yrkanden avseende utökat umgänge, vilket gjordes i ett yttrande den 16 september. Yttrande från motparten kommunicerades den 21 september och rätten meddelade beslut om att avslå framställda yrkanden den 28 september.

Den 8 oktober inkom inhämtad VBU-utredning i målet. Den gicks igenom noggrant, framställd rekommendation förmedlades till klient och diskussioner fördes avseende en eventuell samförståndslösning i enlighet därmed. Därefter diskuterades med motpartsombudet under vilka förutsättningar motparten kunde tänka sig att nå en samförståndslösning, och förhandlingar därom inleddes. Förhandlingarna var i full gång den 15 oktober, varför anstånd begärdes både för att begränsa tidsåtgången och för att undvika upptrappande av konflikten parterna emellan. Efter mycket diskussioner landande parterna i en mycket utförlig samförståndslösning, vilken begärdes stadfäst i dom den 27 oktober.

Samförståndsdiskussioner har under målets gång inletts vid flera tillfällen, svårigheter har uppstått i av motparten begärda provsvar avseende bruk av cannabis samt kostnader och hinder för klient i samband därmed, motparten har kvarhållit och förklarat sig ovillig att lämna ut barnen för umgänge – flera omständigheter har föranlett att det inte utan att skada klienten skäligen har kunnat undgåas att lägga ned det arbete som gjorts.

Redan en första anblick på den samförståndslösning som stadfästs i dom, vilken bland annat innehåller fjorton punkter avseende umgänge mellan barnet och hennes huvudman, bör ge insikt i de omfattande förhandlingar som behövts hållas för att få parterna att enas slutligen. Därtill hör även det faktum att det rört sig om en mycket infekterad konflikt och att det därför varit än mer krävande att diskutera och förhandla fram ett upplägg för en hållbar samförståndslösning som den här gången skulle komma att efterföljas av båda parter. Det är hennes bestämda uppfattning att samtligt redovisat arbete har fört målet framåt och varit till gagn för klienten i fråga.

Av det som nu anförts, är det uppenbart att den arbetsåtgång som rätteligen skulle ha framgått av kostnadsräkningen, dvs. 53,75 timmar, inte vare sig är oskälig eller väl tilltagen i målet. Det är också uppenbart vilka timmar som inte rätteligen skulle ha ingått i kostnadsräkningen. Med anledning därav är det anmärkningsvärt att rätten inte kontaktat henne avseende vad som anförts i domen innan utfärdande därom.

Substitution

Alltsedan hennes kollega inledde sin föräldraledighet är hon den enda advokaten på byrån och Pontus Rosengren är den enda biträdande juristen.

I flera av de mål som finns på byrån arbetar hon och Pontus Rosengren i team. Pontus Rosengren agerar ofta skrivbiträde i mål gällande barns vårdnad, boende och umgänge. Vanligtvis sköter hon förhandlingar och förberedelser personligen, men i det aktuella målet var hon på Karolinska Astrid Lindgrens barnsjukhus med sin son dagen för den muntliga förberedelsen, den 28 april 2021. Hon substituerade därför med god anledning Pontus Rosengren. Huvudförhandlingen i målet skulle hon hantera personligen, men parterna träffade dessförinnan en samförståndslösning.

Under och efter påtalad muntlig förberedelse fattade klienten i fråga tycke och stort förtroende för Pontus Rosengren. Trots detta har hon självfallet alltjämt burit det yttersta ansvaret i ärendet. Hon har kontrollerat att alla åtgärder Pontus Rosengren vidtagit för klientens räkning har skötts på ett korrekt sätt och att de inte tagit längre tid än vad som är sedvanligt.

Ett arbete på totalt 53,75 timmar för perioden 31 mars till och med den 4 november 2021, däri inkluderat en muntlig förberedelse och korrespondens för att nå en slutlig överenskommelse, är skäligt.

De namn som står under posterna i kostnadsräkningen är benämningen på det konto i advokatbyråns tidsrapporteringsprogram som registrerat timmarna i ärendet, detta är inte nödvändigtvis detsamma som den som utfört det faktiska arbetet i målet. Pontus Rosengren registrerar ofta åtgärder som hon utfört i klienters ärenden.

Avslutningsvis

Mot denna bakgrund anser hon sig inte ha missbrukat möjligheterna till substitution som rättshjälpsbiträde.

§

Kostnadsräkningen är dock felaktigt utformad. I ljuset av att kostnadsräkningen i sin helhet måste ha framstått som uppenbart felaktig, torde domstolen dock haft anledning att vädra denna uppfattning direkt med henne istället för att gå till doms på felaktigt underlag.

Under alla omständigheter har detta gett henne anledning att de över byråns rutiner kring tidsrapportering så att detta fel inte ska upprepas i framtiden.

Ärendets handläggning

Vid sammanträde den 3 december 2021 beslutade Advokatsamfundets styrelse att ta upp ett disciplinärende mot Mina Svärd. I samband med underrättelsen av beslutet bereddes Mina Svärd tillfälle att slutföra talan.

Nämndens bedömning och beslut

Av utredningen framgår att den kostnadsräkning som Mina Svärd ingett till tingsrätten i flera avseenden innehållit felaktiga uppgifter. Sålunda har i kostnadsräkningen medtagits poster som hänfört sig till arbete utfört av ett annat ombud, där ersättning redan fastställts och tillerkänts ombudet. Vidare har i räkningen medtagits poster hänförliga till ett annat ärende. Mina Svärd har uppgett att detta har skett av misstag och genom framtagande av en automatisk rapport i ett tidsrapporteringssystem. Nämnden konstaterar att en advokat har ansvar för att en kostnadsräkning har ett korrekt innehåll. Genom vad som förevarit har Mina Svärd allvarligt brutit mot god advokatsed.

Nämnden tilldelar därför Mina Svärd varning enligt 8 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken.

Mot Mina Svärds bestridande och lämnade förklaringar visar inte utredningen att hon i övrigt har brutit mot god advokatsed.

Rätt utdrager intygas
24 / 5 2022
JHD

Eva Angström